

Allmänna bidrag till kommuner

25

Förslag till statsbudget för 2011

Allmänna bidrag till kommuner

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Allmänna bidrag till kommuner	9
2.1	Omfattning.....	9
2.2	Utgiftsutveckling	9
2.3	Mål	10
2.4	Resultatredovisning	10
2.4.1	God ekonomisk hushållning och balanskravet	10
2.4.2	Finansiellt sparande och resultat.....	11
2.4.3	Kommunernas och landstingens egna prognoser för 2010	13
2.4.4	Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting.....	13
2.4.5	Äldreanslag 2009 1:4 Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting	14
2.4.6	Äldreanslag 2006 48:2 Särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	14
2.5	Politikens inriktning	14
2.5.1	Sverige på väg ut ur krisen.....	14
2.5.2	Kommunsektorns finansiella utveckling till och med 2014	16
2.6	Budgetförslag	17
2.6.1	1:1 Kommunalekonomisk utjämning	17
2.6.2	1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	21
2.6.3	1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området.....	22

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	7
2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	9
2.2 Härledning av ramnivån 2011–2014 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	10
2.3 Faktisk och underliggande utveckling av kommunernas skatteunderlag	16
2.4 Kommunsektorns finanser	16
2.5 Anslagsutveckling för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	17
2.6 Tillskott, ekonomiska regleringar m.m. anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	20
2.7 Bidrag och avgifter inom anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	21
2.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	21
2.9 Anslagsutveckling för 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	21
2.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	22
2.11 Anslagsutveckling för 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	22
2.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	23

Diagramförteckning

2.1 Finansiellt sparande samt resultat före extraordinära poster	12
2.2 Andelen kommuner och landsting som redovisat positiva resultat.....	12
2.3 Fördelning av kommunernas kostnader för verksamheten 2009	12
2.4 Fördelning av landstingens kostnader för verksamheten 2009.....	13

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. för budgetåret 2011 anvisar anslagen under utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	Ramanslag	85 003 373
1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	Ramanslag	3 017 231
1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	Ramanslag	4 050
Summa		88 024 654

2 Allmänna bidrag till kommuner

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner omfattar tre anslag samt två äldreanslag.

Inom ramen för anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämnning* redovisas flera olika bidrag och avgifter (se avsnitt 2.6.1).

Inom utgiftsområdet ingår också anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* (se avsnitt 2.6.2). Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner (inkomsttitel 7121 *Utjämningsavgift för LSS-kostnader*).

I utgiftsområdet ingår även anslaget 1:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området* (se avsnitt 2.6.3).

Inom utgiftsområdet finns även två äldreanslag, anslaget 2009 1:4 *Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting* (se avsnitt 2.4.5) samt anslaget 2006 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* (se avsnitt 2.4.6).

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
1:1 Kommunalekonomisk utjämnning	64 772	72 749	72 749	85 003	81 422	81 478	81 263
1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	2 808	2 933	2 933	3 017	3 017	3 017	3 017
1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	8	6	6	4	4	4	4
<i>Äldreanslag</i>							
2009 1:4 Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting	14 000						
2006 48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	1		2				
Totalt för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	81 589	75 689	75 691	88 025	84 444	84 499	84 284

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Förändring av ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Mellan 2009 och 2010 minskades ramen för utgiftsområdet främst till följd av att det tillfälliga konjunkturstödet till kommuner och landsting, som utbetalades i december 2009 men i huvudsak avsåg kommunsektorns verksamheter under 2010, upphörde. Anslaget uppgick till 14 miljarder kronor (se avsnitt 2.4.5).

Mellan 2010 och 2011 ökar utgiftsområdets ram med knappt 12,5 miljarder kronor jämfört med budgetpropositionen för 2010 (se tabell 2.2). Av dessa 12,5 miljarder kronor utgör 3 miljarder kronor en tillfällig ökning av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* 2011 motiverat av den beräknat relativt svaga inkomstutvecklingen i kommunsektorn 2011 och det begränsade behovet av stabiliseringspolitiska åtgärder (se avsnitten 2.5.1 och 2.6.1).

Regeringen aviserade i 2010 års ekonomiska vårproposition en sänkt skatt för personer som är 65 år och äldre genom ett förhöjt grundavdrag. Regeringen aviserar i denna proposition en ytterligare sänkning av skatten för pensionärer genom ett förhöjt grundavdrag. Skatteintäkterna för kommuner och landsting beräknas minska med totalt 7,5 miljarder kronor till följd av reformen. För att reformen ska vara neutral för kommuner och landsting ökas anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 7,5 miljarder kronor fr.o.m. 2011 (se avsnitt 2.6.1).

Därutöver tillkommer ytterligare ekonomiska regleringar som 2011 netto ökar nivån med 1,8 miljarder kronor för anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* (se avsnitt 2.6.1) och förändring av anslagsnivån för anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* med 0,2 miljarder kronor (se avsnitt 2.6.2).

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2011–2014
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner**

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	75 563 489	75 563 489	75 563 489	75 563 489
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	12 461 165	8 880 105	8 935 898	8 720 737
Överföring till/från andra utgiftsområden				
Övrigt				
Ny ramnivå	88 024 654	84 443 594	84 499 387	84 284 226

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU3, rskr. 2009/10:166). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

2.3 Mål

Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet.

2.4 Resultatredovisning

Regeringen överlämnade våren 2010 skrivelsen Utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2009/10:102) till riksdagen. I skrivelsen redovisas översiktligt hur ekonomin och verksamheterna i den kommunala sektorn har utvecklats de senaste åren. Nedan redovisas utvalda delar av skrivelsen, som i vissa fall har uppdaterats och bearbetats med ny tillkommen information.

Vidare redovisas i detta avsnitt kommunernas och landstingens prognoser för 2010, ersättningar för viss mervärdesskatt till kommuner och landsting samt de två äldreanslag som finns under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

2.4.1 God ekonomisk hushållning och balanskravet

I Sverige har den kommunala självstyrelsen en lång tradition. Kommunal självstyrelse innebär att det ska finnas en självständig och, inom vissa

ramar, fri bestämmanderätt för kommuner och landsting.

Utöver den kommunala beskattningsrätten hör det kommunala självstyret samman med medborgarnas möjlighet att påverka kommunala beslut och utkräva ansvar av sina lokala politiker. Som en del av det kommunala självstyret har kommunerna och landstingen själva ansvaret för att hantera sin ekonomi.

God ekonomisk hushållning

Enligt 8 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. I förarbetena ges ingen uttömmande beskrivning av vad som utgör en god ekonomisk hushållning. Däremot lämnas vissa vägledande exempel. För att motsvara kravet på god ekonomisk hushållning räcker det i de flesta fall inte med att intäkterna är så stora att de bara täcker kostnaderna. Resultatet bör i normalfallet ligga på en nivå som reallt sett åtminstone konsoliderar ekonomin.

Kommuner och landsting ska bl.a. ange de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Ett vanligt förekommande mål är att resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag ska uppgå till 2 procent. Resultatet för sektorn som helhet uppgick till 2,2 procent 2009. Åren 2005–2009 uppgick resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag för sektorn som helhet till i genomsnitt 1,8 procent per år. Variationerna har dock varit stora mellan enskilda kommuner och landsting samt mellan olika år.

Balanskravet

Enligt 8 kap. 4 § kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras om det finns synnerliga skäl. Om ett negativt resultat uppstår ska det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas inom tre år. Även i detta fall får undantag göras om det finns synnerliga skäl.

Av de kommuner och landsting som redovisade ett negativt s.k. balanskravsresultat i

bokslutet 2009 angav 15 av 26 kommuner och 1 av 5 landsting att det förelåg synnerliga skäl för att inte återställa hela eller delar av det negativa resultatet.

Det var 28 kommuner och 4 landsting som angav att de t.o.m. 2009 hade ett ackumulerat negativt resultat att återställa om totalt 1,9 miljarder kronor, varav 0,7 miljarder kronor för kommunerna och 1,2 miljarder kronor för landstingen.

2.4.2 Finansiellt sparande och resultat

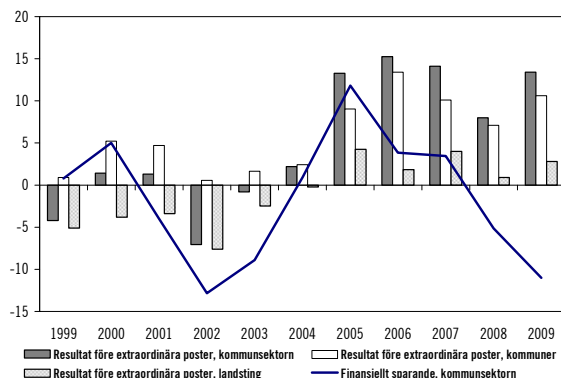
Kommunsektorn utgör en betydande del av svensk ekonomi. Sektorns utgifter motsvarade 2009 nära 25 procent av BNP. Knappt 83 procent utgörs av konsumtionsutgifter, som till stor del består av utgifter för personal. Antalet sysselsatta i kommuner och landsting utgör ca 25 procent av det totala antalet sysselsatta i Sverige.

Den offentliga sektorns finansiella sparande ska uppgå till 1 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel (överskottsmålet). Kommunernas och landstingens finansiella sparande är av betydelse för uppfyllandet av detta mål. År 2009 uppgick den offentliga sektorns finansiella sparande till -37 miljarder kronor, vilket motsvarade -1,2 procent av BNP. Kommunsektorns finansiella sparande uppgick 2009 till knappt -11 miljarder kronor, vilket motsvarade -0,4 procent av BNP.

Som framgår av diagram 2.1 brukar i regel det finansiella sparandet i kommunsektorn och resultatet före extraordinära poster utvecklas i samma riktning. Olika redovisningsprinciper medför dock att det förekommer skillnader vissa år, såsom 2009 då bl.a. investeringsutgifterna ökade kraftigt. I kommunernas och landstingens redovisning periodiseras utgifterna för en investering under flera år genom avskrivningar. I Nationalräkenskaperna redovisas däremot hela investeringsutgiften under ett och samma år.

Diagram 2.1 Finansiellt sparande samt resultat före extraordinära poster

Miljarder kronor

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

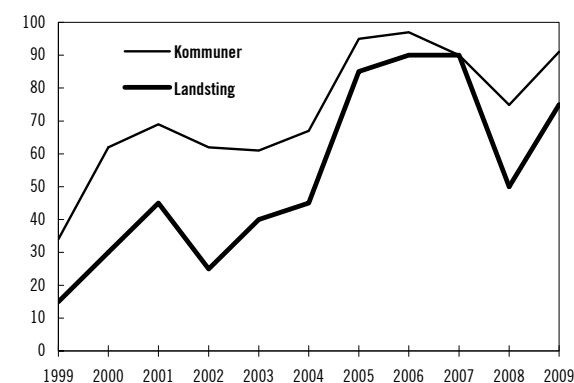
Tillfälliga faktorer bakom starkt resultat för kommunsektorn 2009

Resultatet före extraordinära poster uppgick 2009 till 13,4 miljarder kronor för kommunsektorn som helhet, vilket var en förbättring med 5,5 miljarder kronor jämfört med 2008. Kommunernas sammanlagda resultat före extraordinära poster uppgick till 10,6 miljarder kronor och landstingens uppgick till 2,8 miljarder kronor.

Ett antal tillfälliga faktorer bidrog till det starka resultatet 2009. Premien för avtalsjukförsäkringen sattes till noll 2009, vilket motsvarade en kostnadsminskning om ca 5 miljarder kronor. Finansnettot förbättrades med nästan 5 miljarder kronor, främst till följd av återföringar av tidigare gjorda nedskrivningar av finansiella tillgångar och lägre räntekostnader. Därutöver återbetalade Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) 1 miljard kronor till sina medlemmar, dvs. kommunerna och landstingen.

Diagram 2.2 Andelen kommuner och landsting som redovisat positiva resultat

Procent

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Andelen kommuner som redovisade positiva resultat ökade från 75 procent 2008 till 92 procent 2009. Även andelen landsting med positiva resultat ökade, från 50 till 75 procent (se diagram 2.2).

Kostnader för verksamheten 2009

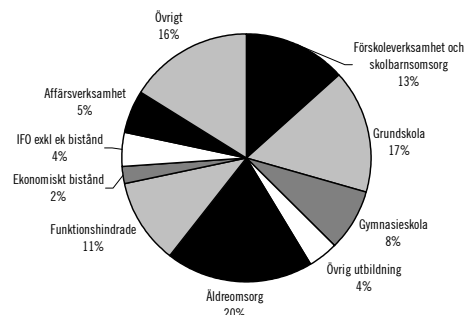
Kommunsektorns s.k. kärnverksamheter står för en betydande del av sektorns totala kostnader för verksamheten. För sektorn som helhet svarar skolan inklusive förskoleverksamhet och skolbarnomsorg för ca 28 procent av de totala kostnaderna. Hälso- och sjukvård, äldre- och handikappomsorg samt individ- och familjeomsorg står för ca 55 procent.

Övriga verksamheter (kultur, fritid, infrastruktur m.m.) svarar för drygt 17 procent av kostnaderna för verksamheten.

Det enskilt största kostnadsslaget är personalkostnader. Inkluderas personalrelaterade kostnader, som ingår i de delar av kommunernas och landstingens verksamhet som bedrivs av externa utförare, uppgår den totala personalkostnadsandelen för kommunerna till ca 70 procent och för landstingen till ca 60 procent.

Diagram 2.3 Fördelning av kommunernas kostnader för verksamheten 2009

Procent

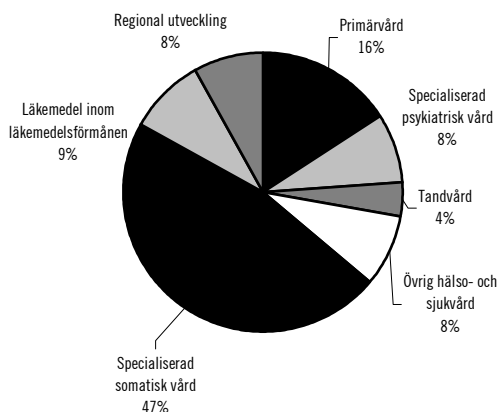

Källa: Statistiska centralbyrån.

Kommunernas kostnader för verksamheten uppgick 2009 till 486 miljarder kronor (475 miljarder kronor 2008). Skola, vård och omsorg stod för ca 80 procent av kommunernas totala kostnader för verksamheten.

Diagram 2.4 Fördelning av landstingens kostnader för verksamheten 2009

Procent

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Landstingens kostnader för verksamheten uppgick 2009 till 239 miljarder kronor (230 miljarder kronor 2008). Hälso- och sjukvård stod för 92 procent av de totala kostnaderna för verksamheten.

Ett nationellt jämförelseprojekt

Ett nationellt jämförelseprojekt genomförs 2007–2010 i samverkan mellan staten och SKL med syfte att via systematisk benchmarking öka produktiviteten och effektiviteten i kommuner och landsting. Statens bidrag till projektet har totalt uppgått till 15,5 miljoner kronor för 2007–2010. Bidraget har i huvudsak utbetalats från anslaget 1:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området* med 4 miljoner kronor årligen 2007–2009. Ytterligare 1,2 miljoner kronor tillfördes projektet 2008 från äldreanslaget 2006 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* för att öka möjligheterna att nå målet om 200 deltagande kommuner och med inriktningen att öka antalet mindre kommuners medverkan i projektet. I avvaktan på en utvärdering förlängdes det nationella jämförelseprojektet med ett år och ytterligare 2,3 miljoner kronor tillfördes projektet 2010, vilket finansierades genom att medel överfördes från anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* till anslaget 1:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området*.

Rådet för kommunalekonomisk forskning och utbildning vid Ekonomihögskolan vid

Lunds universitet har på uppdrag av styrgruppen för det nationella jämförelseprojektet utvärderat jämförelseprojektet i rapporterna Nationellt benchmarkingprojekt 2007–2010 och Det nationella ledningsprogrammet – Mäta för att leda (dnr Fi2006/255). I rapporterna anges att det efter så kort tid är svårt att se några direkta effekter i verksamheterna. Om jämförelser ska ge effekt behövs enligt rådet en kontinuerlig process som berör alla verksamheter. Flera relevanta jämförelsemått har tagits fram och det finns indikatorer på att dessa successivt integrerats i den befintliga styrningen.

2.4.3 Kommunernas och landstingens egna prognoser för 2010

Enligt kommunernas och landstingens egna prognoser våren 2010, insamlade av Statistiska centralbyrån, bedömdes resultatet sammantaget uppgå till 13 miljarder kronor 2010. Enkäten besvarades av 254 kommuner och samtliga landsting. Kommunerna och landstingen har sammantaget budgeterat ett resultat för 2010 på 4,7 miljarder kronor. Den främsta orsaken till den beräknade förbättringen i förhållande till vad som budgeterats är att prognosen för skatteintäkterna har reviderats upp. I relation till skatteintäkter och generella statsbidrag motsvarar det prognostiserade resultatet 2,1 procent.

Enligt kommunernas prognoser beräknades resultatet uppgå till 8,9 miljarder kronor 2010. Kommunernas budgeterade resultat för 2010 är 3,8 miljarder kronor.

Enligt landstingens prognoser beräknades resultatet uppgå till 4,1 miljarder kronor 2010. Landstingens budgeterade resultat för 2010 är 0,9 miljarder kronor.

Andelen kommuner och landsting som våren 2010 prognostiserade positiva resultat för 2010 uppgick till 93 respektive 95 procent. Detta är för både kommuner och landsting en förbättring jämfört med 2009.

2.4.4 Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting

Kommuner och landsting kan hos Skatteverket ansöka om ersättning för kostnader för mervärdesskatt avseende icke mervärdesskattepliktig verksamhet m.m. Syftet är att

åstadkomma konkurrensneutralitet vid valet mellan att bedriva verksamhet i egen regi och att lägga ut den på externa utförare. År 2003 infördes en statlig finansiering av dessa ersättningar, samtidigt som det generella statsbidraget minskades i motsvarande grad (prop. 2001/02:112, bet. 2001/02:FiU17, rskr. 2001/02:296).

Ersättningarna redovisas under inkomsttitel 7222 *Kompensation för mervärdesskatt, kommuner*. Utbetalningarna av ersättning för mervärdesskattekostnader har ökat från 31,9 miljarder kronor 2002 till 44 miljarder kronor 2009, vilket innebär en genomsnittlig ökning med 4,7 procent per år. År 2009 var ökningstakten 0,7 procent, jämfört med 10,2 procent 2008. Till en viss del kan skillnaden i ökningstakten mellan de två åren förklaras av att kommunernas och landstingens köp av varor (exempelvis förbrukningsmaterial) ökade 2008, men minskade 2009 i löpande priser.

2.4.5 Äldreanslag 2009 1:4 Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting

Riksdagen har på tilläggsbudget för 2009 beslutat om ett tillfälligt stöd till kommunsektorn på totalt 14 miljarder kronor för att mildra effekterna av den ekonomiska krisen m.m. (prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, rskr. 2008/09:311; prop. 2009/10:2, bet. 2009/10:FiU11, rskr. 2009/10:43).

Huvuddelen av medlen, 13 miljarder kronor, fördelades med 70 procent till kommunerna och 30 procent till landstingen. Fördelningen på enskilda kommuner respektive landsting gjordes med ett enhetligt belopp per invånare. Medlen utbetalades i december 2009, men var avsedda för verksamhet under 2010.

Den återstående miljarden, som också utbetalades i december 2009, avsattes till landstingen för att minska de ekonomiska påfrestningar som förutsågs med anledning av influensapandemin.

2.4.6 Äldreanslag 2006 48:2 Särskilda insatser i vissa kommuner och landsting

Statistiska centralbyrån har fått i uppdrag av regeringen att utreda och analysera samt vidta åtgärder för att förbättra den ekonomiska kommunstatistiken (dnr Fi2009/2221). Uppdraget, som ska vara slutfört senast i november 2011, finansieras med högst 2,8 miljoner kronor från äldreanslaget 2006 48:2 *Särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*.

Rådet för främjandet av kommunala analyser (RKA) har av regeringen 2010 beviljats 400 000 kronor från anslaget för utvecklingen av den nya databas som avses att ersätta de databaser som RKA och SKL i dag ansvarar för (dnr Fi2010/3232).

2.5 Politikens inriktning

2.5.1 Sverige på väg ut ur krisen

Sverige är nu på väg ur den värsta internationella ekonomiska krisen sedan depressionen på 1930-talet. Genom en ansvarsfull finanspolitik och starka offentliga finanser har krisen kunnat mötas med en bred och kraftfull politik för att stabilisera finansmarknaderna, dämpa fallet i produktionen och sysselsättningen samt värna välfärdens kärna. En viktig åtgärd i detta sammanhang är de tillfälliga medel om sammanlagt 17 miljarder kronor som anslagits till kommuner och landsting för 2010.

De tillfälliga statsbidragen är en bidragande orsak till att verkningarna av krisen har blivit förhållandevis begränsade för de kommunala verksamheterna. Samtidigt bör framhållas att kommunerna och landstingen själva har tagit ett stort ansvar för sin ekonomi och verksamhet.

I och med att tillväxtutsikterna har ljusnat avtar behovet av stabiliseringspolitiska åtgärder. De offentliga finanserna kommer att stärkas igen i takt med den ekonomiska återhämtningen. Bedömningen av utvecklingen är dock osäker.

Det är viktigt för kommunsektorn att sysselsättningen och därmed det kommunala skatteunderlaget utvecklas positivt. Regeringen har satt arbetslinjen och jobben främst även under krisen. Ytterligare åtgärder bör genomföras för att öka arbetsutbudet och underlätta

efterfrågan på arbetskraft, särskilt bland grupper som har en svag förankring på arbetsmarknaden.

Höjda statsbidrag för att värna välfärden

Den ekonomiska politikens huvuduppgift är att skapa en så hög varaktig välfärd som möjligt genom hög uthållig tillväxt, hög sysselsättning, välfärd som kommer alla till del och makroekonomisk stabilitet. Ett viktigt medel för att välfärden ska komma alla till del är offentlig finansiering av tjänster som riktar sig till enskilda individer efter behov, oavsett inkomst och bakgrund. En politik för att värna välfärdens kärna är därför central. Kommunsektorn har mot denna bakgrund tillförts 17 miljarder kronor i tillfälligt höjda statsbidrag för 2010, varav 13 miljarder kronor i tillfälligt konjunkturstöd och 4 miljarder kronor i generell statsbidrag (anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*).

I 2009 års ekonomiska vårproposition aviserades dessutom en permanent höjning av det generella statsbidraget med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011. Det ekonomiska läget har förbättrats sedan 2010 års ekonomiska vårproposition. Trots en starkare ekonomisk utveckling bedöms kommunsektorns inkomster utvecklas relativt svagt under 2011. Mot bakgrund av den beräknat relativt svaga inkomstutvecklingen 2011 och det begränsade behovet av stabiliseringspolitiska åtgärder föreslår regeringen att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* tillfälligt ökas med 3 miljarder kronor 2011. Genom att tillfälligt höja det generella statsbidraget ges kommuner och landsting bättre förutsättningar att värna och stärka kvaliteten i välfärdstjänster som äldreomsorg, sjukvård, skola och utbildning samt att hålla uppe den kommunfinansierade sysselsättningen. Tillsammans med den permanenta höjningen av det generella statsbidraget tillförs kommunsektorn i och med detta totalt 8 miljarder kronor 2011 (se avsnitt 2.6.1).

Utöver detta finns även riktade satsningar inom verksamhetsområden såsom utbildning, äldreomsorg och hälso- och sjukvård motsvarande omkring 12 miljarder kronor under perioden 2011–2014, varav en stor del går till kommuner och landsting (se utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg och

utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning).

Framtida utmaningar

De offentligt finansierade välfärdstjänsterna ska vara av högsta möjliga kvalitet och komma alla till del. Det är också viktigt att de resurser som används för att producera dessa tjänster används så effektivt som möjligt.

Enligt en rapport från Socialdepartementet 2010 (Den ljusnande framtiden är vård) beräknas vårdens och omsorgens andel av BNP öka från ca 13 procent i dag till ca 16 procent 2050 till följd av den demografiska utvecklingen samt nya behandlingsmöjligheter och högre ambitionsnivå. Med en produktivitetsökning på 0,6–0,7 procent per år inom vård- och omsorgssektorn skulle dock det ökade behovet kunna mötas utan att vårdens och omsorgens andel av BNP ökar. Enligt rapporten finns det stora möjligheter att effektivisera vården och omsorgen, bl.a. genom att lära av de mest effektiva utförarna.

Staten har 2007–2010 lämnat bidrag till ett nationellt jämförelseprojekt i syfte att öka produktiviteten och effektiviteten i de kommunala verksamheterna. Det är viktigt att detta arbete fortsätter i kommuner och landsting. Därtill kan ett ökat företagande inom vård- och omsorgssektorn öka valfriheten för brukarna och samtidigt stimulera till kvalitetsutveckling genom konkurrens mellan olika utförare.

Att främja en stabil kommunal verksamhet över konjunkturcykeln

Erfarenheterna från finanskrisen har tydliggjort problemen med att kommunsektorns finanser är konjunktur känsliga. Det finns en risk att kommuner och landsting genom förändringar av skatter och utgifter bidrar till att förstärka konjunktursvängningarna, vilket är ett problem ur ett stabiliseringspolitiskt perspektiv. Det kommunala balanskravet kan förstärka detta beteende. Regeringen har mot denna bakgrund tillsatt en utredning med uppdrag att överväga åtgärder som kan motverka att verksamheterna i kommunsektorn förstärker konjunkturvaria-

tionerna (dir. 2010:29). Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 september 2011.

2.5.2 Kommunsektorns finansiella utveckling till och med 2014

I detta avsnitt sammanfattas redovisningen av kommunsektorns finansiella utveckling fram t.o.m. 2014 enligt denna proposition (se Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitten 9 och 10). Beräkningarna baseras på den nedan redovisade skatteunderlagsprognosen (se även Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 7).

Det kommunala skatteunderlaget

Åren 2010 och 2011 beräknas det kommunala skatteunderlaget öka med 1,9 respektive 1,1 procent. Den svagare ökningen 2011 förklaras av den avisering om en höjning av grundavdraget för pensionärer som görs i denna proposition och som beräknas medföra en sammanlagd minskning av skatteintäkterna motsvarande 7,5 miljarder kronor per år. För att reformen ska vara neutral för kommuner och landsting föreslås att det generella statsbidraget till kommunsektorn ökas i motsvarande utsträckning (se avsnitt 2.6.1).

Tabell 2.3 Faktisk och underliggande utveckling av kommunernas skatteunderlag

Procentuell utveckling

	Utfall Prognos						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Faktisk utveckling							
Aktuell beräkning	5,5	1,5	1,9	1,1	4,0	4,5	4,5
VÅP10	5,5	1,0	1,9	3,3	4,1	4,4	4,5
Underliggande utveckling							
Aktuell beräkning	5,0	1,8	2,6	2,5	4,0	4,5	4,5
VÅP10	5,0	1,4	2,6	3,3	4,1	4,4	4,5

Källa: Egna beräkningar.

Den underliggande utvecklingen, dvs. utvecklingen justerad för regeländringar, bedöms uppgå till 2,6 procent 2010 och 2,5 procent 2011. Att den underliggande utvecklingen 2011 är svagare än vad som redovisats i 2010 års ekonomiska vårpropositionen beror på att höjningen av grundavdraget i vårpropositionen redovisades som en skattereduktion, vilket inte påverkar det kommunala skatteunderlaget.

Kommunsektorns finanser

Den svaga utvecklingen av skatteunderlaget för kommuner och landsting 2009 motverkades av ett antal tillfälliga faktorer som bidrog till det starka resultatet (se avsnitt 2.4.2).

Tabell 2.4 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om annat ej anges. Utfall för 2009, prognos för 2010–2014.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Inkomster	744	778	787	808	835	866
Inkomstskatter	511	523	528	550	574	600
Kommunal fastighetsavgift	14	15	15	15	16	16
Statsbidrag	115	138	138	133	132	132
varav						
generella bidrag ¹	66	86	85	81	81	81
riktade bidrag	50	52	53	52	50	50
Övriga inkomster ²	104	102	106	109	114	118
Utgifter	755	772	794	816	843	870
Konsumtionsutgifter	636	654	671	687	710	733
Procentuell utveckling ³	1,0	0,2	0,4	-0,1	0,5	0,5
Övriga utgifter	119	119	123	129	132	138
Finansiellt sparande	-11	5	-7	-8	-7	-4
Procent av BNP	-0,4	0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1
Resultat⁴	13	17	5	5	6	9

¹ Generella bidrag inkluderar även det tillfälliga konjunkturstödet för 2010, totalt 14 miljarder kronor, varav 1 miljard avsåg utgifter i samband med pandemin 2009.

² Övriga inkomster inkluderar kompensation för ingående mervärdesskatt på den kommunala sektorns inköp av varor och tjänster.

³ Avser konsumtionsutgifter mätt i kostnadsvolym.

⁴ Avser resultat före extraordinära poster.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

De tillfälliga generella statsbidrag som tillförts kommuner och landsting för verksamheterna 2010 leder till att intäkterna från skatter och statsbidrag sammantaget ökar starkare i år jämfört med 2009. De tillfälliga statsbidragen bidrar till att dämpa fallet i antalet arbetade timmar och sysselsättningen i den kommunfinansierade verksamheten i år, samtidigt som det finansiella sparandet och resultatet beräknas förbättras. Att det finansiella sparandet förbättras mer än resultatet beror främst på att investeringsutgifterna beräknas minska, vilket påverkar det finansiella sparandet i högre utsträckning än resultatet.

Kommunsektorns inkomster väntas öka svagare 2011 jämfört med 2010. De tillfälliga generella statsbidragen på 17 miljarder kronor för 2010 upphör, men samtidigt höjs nivån

permanent med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011 samtidigt som ytterligare 3 miljarder kronor tillfälligt utbetalas 2011 (se avsnitt 2.6.1). Den kommunfinansierade sysselsättningen beräknas öka 2011. Sektorns totala utgifter väntas öka mer än inkomsterna och både det finansiella sparandet och resultatet försämras därmed. Kommunsektorn som helhet beräknas dock redovisa ett positivt resultat.

Det förbättrade läget på arbetsmarknaden bidrar till att stabilisera förutsättningarna för kommunsektorn 2012–2014. Den svaga konsumtionsvolymen 2012 beror i huvudsak på att antalet arbetsdagar då är färre än 2011. För 2013 och 2014 bedöms kostnaderna för den kommunala konsumtionen i volym öka med närmare 0,5 procent per år. Kommunsektorn redovisar ett finansiellt sparande och resultat 2012 och 2013 som är i nivå med 2011 års överskott. Under 2014 väntas det finansiella sparandet och resultatet stärkas.

2.6 Budgetförslag

2.6.1 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Anslagets ändamål och utjämningsystemets syfte är att ge kommuner och landsting goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Anslaget används även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn, bl.a. med anledning av den kommunala finansieringsprincipen.

Tabell 2.5 Anslagsutveckling för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor				
2009	Utfall	64 771 941	Anslags-sparande	-4
2010	Anslag	72 749 251	Utgifts-prognos	72 749 247
2011	Förslag	85 003 373		
2012	Beräknat	81 422 313		
2013	Beräknat	81 478 106		
2014	Beräknat	81 262 945		

I tabell 2.6 redovisas de förändringar som påverkar ramen för respektive anslagspost i förhållande till nivån 2010.

Inom ramen för anslaget redovisas de bidrag och avgifter som omfattas av lagen (2004:773)

om kommunalekonomisk utjämning (se tabell 2.7). Anslaget är uppdelat i två anslagsposter som omfattar bidrag till och avgifter från kommuner respektive bidrag till och avgifter från landsting. De avgifter som betalas av kommuner och landsting till staten redovisas som inkomster under anslaget, som därmed är nettoberäknat. Bidragen som betalas ut från anslaget beräknas uppgå till 98 511 miljoner kronor 2011 och avgifterna till 13 508 miljoner kronor, vilket gör att anslagsramen totalt uppgår till 85 003 miljoner kronor.

Höjda generella statsbidrag

Efter förslag i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU3, rskr. 2009/10:165) ökades anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* tillfälligt med 4 miljarder kronor 2010.

I 2009 års ekonomiska vårproposition (prop. 2008/09:100) aviserades en permanent höjning av anslaget med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011. I denna proposition föreslår regeringen att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* dessutom tillfälligt ökas med 3 miljarder kronor 2011.

Regleringar enligt finansieringsprincipen

Med anledning av ett förtydligande i socialtjänstlagen avseende anhörigstöd (prop. 2008/09:82, bet. 2008/09:SoU19, rskr. 2008/2009:249) ökas anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med knappt 300 miljoner kronor från och med 2011. Samtidigt minskas anslaget 5:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg med motsvarande belopp.

Den nya skollag som riksdagen beslutade under våren 2010 bedöms medföra vissa ekonomiska konsekvenser för kommunerna (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370). För att kompensera kommunerna för detta ökas anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 38 miljoner kronor 2011, 73 miljoner kronor 2012 och 70 miljoner kronor per år fr.o.m. 2013 i förhållande till 2010 års nivå.

Till följd av införandet av allmän förskola för treåringar fr.o.m. den 1 juli 2010 (prop.

2008/09:115, bet. 2008/09:UbU11, rskr. 2008/09:220) ökades anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* fr.o.m. 2010 med 220 miljoner kronor. Helårseffekten beräknas uppgå till 440 miljoner kronor, varför anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med ytterligare 220 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

Riksdagens beslut i anledning av propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8) innebär enligt regeringens bedömning effektiviseringsvinster i kommunsektorn till följd av ökad genomströmning och bättre planeringsförutsättningar. Regeringen beräknar den sammantagna effektiviseringsvinsten till 675 miljoner kronor 2012, 895 miljoner kronor 2013, 1 360 miljoner kronor 2014 och 1 930 miljoner kronor fr.o.m. 2015. Med anledning av detta minskas anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med motsvarande belopp. Regeringen kommer noga följa kostnadsutvecklingen för skolhuvudmännen.

För att förbättra uppföljningen, och därmed möjligheten att fånga upp elever som behöver extra stöd, föreslår regeringen att införa betyg från årskurs 6 i grundskolan och grundsärskolan, vilket innebär merkostnader för kommunerna (prop. 2009/10:219). Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas därför med 59 miljoner kronor 2012 (halvårseffekt) och med 118 miljoner kronor fr.o.m. 2013.

För att förbättra elevernas kunskaper i matematik kommer regeringen att lämna förslag om att den garanterade undervisningstiden i matematik utökas med en timme i veckan under tre årskurser i grundskolan (se utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning avsnitt 4.1.2). Regeringen beräknar att kostnaden för detta, vid ett införande från hösten 2013, blir 250 miljoner kronor 2013 och 500 miljoner kronor fr.o.m. 2014, varför anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med dessa belopp.

Regeringen har under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning avsnitt 4.1.2 aviserat att den avser att införa nationella prov i fler ämnen i årskurserna 6 och 9. För detta ändamål föreslår regeringen att kommunerna tilldelas 40 miljoner kronor per år fr.o.m. 2011. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas därför med detta belopp.

Den 1 januari 2009 utvidgades, efter beslut av Socialstyrelsen, det nationella vaccinations-

programmet för barn till att även omfatta vaccination mot pneumokocker vid 3, 5 och 12 månaders ålder. Landstingen kompenseras för ökade kostnader genom att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med 150 miljoner kronor per år 2010–2012. Från och med 2013 minskas beloppet till 120 miljoner kronor, varför anslaget då kommer att minskas med 30 miljoner kronor.

Reglering i LSS-utjämningen

Till följd av införanderegler i LSS-utjämningen översteg 2009 summan av bidragen för utjämningen summan av avgifterna med 15 miljoner kronor. Regleringen gjordes med ett års eftersläpning och därför minskades anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 15 miljoner kronor efter förslag i budgetpropositionen för 2010. År 2011 återställs den reglering som engångsvis gjordes 2010, vilket innebär att nivån på anslaget ökar med 15 miljoner kronor.

Övriga ekonomiska regleringar

Övriga ekonomiska regleringar avser att neutralisera effekter av statliga beslut som inte omfattas av den kommunala finansieringsprincipen, men som t.ex. påverkar det kommunala skatteunderlaget och därmed skatteintäkterna för kommuner respektive landsting.

Skatteavtalet mellan Sverige och Danmark

Avtalet mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor innehåller bestämmelser om det system för utjämning som Sverige och Danmark ska tillämpa beträffande skatt som tas ut av skatteskyldiga som pendlar över Öresund (prop. 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269). Det utjämningsbelopp som regleras i artikel 6 i avtalet bör, i det fall ett nettobelopp ska betalas av Danmark till Sverige, tillföras samtliga kommuner respektive landsting med ett enhetligt belopp per invånare. Skälet är att minskningen av skatteintäkterna till följd av arbetspendling över Öresund fördelas på hela kommun- respektive landstingskollektivet genom inkomstutjämningen. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med

anledning av detta 2011 med 189 miljoner kronor, varav 124 miljoner kronor för kommunerna och 65 miljoner kronor för landstingen. Fördelningen mellan kommuner och landsting är gjord i förhållande till den genomsnittliga skattesatsen för kommuner respektive landsting.

Sänkt skatt för personer som är 65 år och äldre

Regeringen aviserade i 2010 års ekonomiska vårproposition att skatten för personer som är 65 år och äldre skulle sänkas genom ett förhöjt grundavdrag. Regeringen föreslår i denna proposition en ytterligare sänkning av skatten för pensionärer genom ett förhöjt grundavdrag. Skatteintäkterna för kommuner och landsting beräknas minska med totalt 7,5 miljarder kronor till följd av reformen. För att reformen ska vara neutral för kommuner och landsting ökas anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 7,5 miljarder kronor, varav 4 920 miljoner kronor för kommunerna och 2 580 miljoner kronor för landstingen.

Det nationella jämförelseprojektet

Det nationella jämförelseprojektet för kommunerna förlängdes med ett år 2010 och anslaget 1:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området* tillfördes 2,3 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* (se avsnitt 2.6.3). Eftersom detta var ett engångsbelopp ökas anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* därmed med 2,3 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

Tidsbegränsad kompensation avseende skolgång för barn som avvisas eller utvisas

Under perioden 2006–2010 har kommunerna tillfälligt kompenserats för kostnader för skolgång för barn som ska avvisas eller utvisas. Kompensationen upphör 2011 och anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* minskas därför med 50 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

Skatteväxling i Södermanlands län

På begäran av kommunerna och landstinget i Södermanlands län (dnr Fi2010/1884) avser regeringen att justera de i utjämningsystemet ingående länsvisa skattesatserna för länet. Justeringen sker till följd av att en skatteväxling för ändrat huvudmannaskap för hemsjukvården genomfördes under 2010, då kommunerna tog

över ansvaret från landstinget. Skatteväxlingen var 20 öre och i syfte att neutralisera omfördelningen mellan kommun- och landstingskollektiven till följd av skatteväxlingen medför detta att anslagsposten för kommunerna ökas med 13,7 miljoner kronor och att anslagsposten för landstingen minskas med motsvarande belopp. Nivån på anslaget påverkas således inte.

Tabell 2.6 Tillskott, ekonomiska regleringar m.m. anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Kommuner budget 2011	Kommuner beräknat 2012	Kommuner beräknat 2013	Kommuner beräknat 2014	Landsting budget 2011	Landsting beräknat 2012	Landsting beräknat 2013	Landsting beräknat 2014
Anvisat för 2010	52 916	52 916	52 916	52 916	19 833	19 833	19 833	19 833
Tillskott								
Tillfälligt tillskott 2010	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Tillskott aviserat i 2009 års ekonomiska vårproposition	3 500	3 500	3 500	3 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Tillfälligt tillskott 2011	2 100				900			
Regleringar enligt finansieringsprincipen								
Anhörigstöd (prop. 2008/09:82)	300	300	300	300				
Den nya skollagen (prop.2009/10:165)	38	73	70	70				
Allmän förskola för treåringar (prop. 2008/09:115)	220	220	220	220				
Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199)		-675	-895	-1 360				
Införande av betyg från årskurs 6 (prop. 2009/10:219)		59	118	118				
Ökad undervisningstid			250	500				
Fler nationella prov	40	40	40	40				
Pneumokockvaccination							-30	-30
LSS-utjämning								
Tillfälligt införandebidrag 2009	15	15	15	15				
Övriga ekonomiska regleringar								
Utjämningsbelopp Sverige-Danmark	124	124	124	124	65	65	65	65
Sänkt skatt för pensionärer	4 920	4 920	4 920	4 920	2 580	2 580	2 580	2 580
Återföring till följd av avslutat nationellt jämförelseprojekt	2	2	2	2				
Skolgång för barn som avvisas eller utvisas	-50	-50	-50	-50				
Skatteväxling Södermanlands län	14	14	14	14	-14	-14	-14	-14
Summa	61 339	58 658	58 744	58 529	23 664	22 764	22 734	22 734

Specificering av anslaget

I tabell 2.7 redovisas per anslagspost (kommuner respektive landsting) en preliminär prognos för 2011–2014 för de bidrag och avgifter som redovisas inom anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. För 2011 beslutar Skatteverket senast den 20 januari 2011 preliminärt om bidrag och avgifter för varje kommun och landsting. Senast den 15 april 2011 fastställs bidragen och avgifterna.

Beloppen i tabell 2.7 för bidrag och avgifter för inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag och införandebidrag styrs av de regler för beräkningarna som anges i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och förordningen (2004:881) om kommunalekonomisk utjämning. Respektive anslagspost minskas med summan av bidrag och avgifter. Mellanskillnaden utgör regleringsbidraget eller regleringsavgiften som fördelas mellan kommunerna respektive landstingen med ett enhetligt belopp per invånare.

Tabell 2.7 Bidrag och avgifter inom anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Kommuner budget 2011	Kommuner beräknat 2012	Kommuner beräknat 2013	Kommuner beräknat 2014	Landsting budget 2011	Landsting beräknat 2012	Landsting beräknat 2013	Landsting beräknat 2014
Inkomstutjämningsbidrag	54 297	56 578	59 124	61 784	17 654	18 395	19 223	20 088
Inkomstutjämningsavgift	-4 074	-4 245	-4 436	-4 636	-2 218	-2 311	-2 415	-2 523
Kostnadsutjämningsbidrag	5 901	5 956	6 050	6 164	1 537	1 551	1 576	1 606
Kostnadsutjämningsavgift	-5 882	-5 937	-6 031	-6 145	-1 536	-1 550	-1 575	-1 604
Strukturbidrag	1 522	1 522	1 522	1 522	656	656	656	656
Införandebidrag	0	0	0	0	0	0	0	0
Delsumma	51 764	53 873	56 229	58 690	16 093	16 742	17 466	18 222
Regleringsbidrag	9 575	4 785	2 515	0	7 571	6 022	5 269	4 512
Regleringsavgift	0	0	0	-161	0	0	0	0
Summa anslagspost	61 339	58 658	58 744	58 529	23 664	22 764	22 734	22 734

Regeringens överväganden

Tabell 2.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	72 749 251	72 749 251	72 749 251	72 749 251
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	12 254 122	8 673 062	8 728 855	8 513 694
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	85 003 373	81 422 313	81 478 106	81 262 945

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU3, rskr. 2009/10:166). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringen föreslår att 85 003 373 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 81 422 313 000 kronor, för 2013 till 81 478 106 000 kronor och för 2014 till 81 262 945 000 kronor.

2.6.2 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tabell 2.9 Anslagsutveckling för 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	Utfall	2 807 887	1
2010	Anslag	2 933 385 ¹	2 933 385
2011	Förslag	3 017 231	
2012	Beräknat	3 017 231	
2013	Beräknat	3 017 231	
2014	Beräknat	3 017 231	

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnadsutjämning mellan kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, och lagen (1993:389) om assistansersättning. Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för LSS-kostnader som kommunerna betalar till staten.

Utgiftsprognosen för anslaget avseende 2010 är 2 933 miljoner kronor, vilket är drygt 125 miljoner kronor högre än anvisat belopp. Anslaget föreslås därför ökas med 125 497 000 kronor i propositionen Höst-tilläggsbudget för 2010 (prop. 2010/11:2). Orsaken till det ökade behovet av medel är dels en allmän ökning av prisnivån, dels att antalet personer med insatser enligt LSS har förändrats på ett sätt som gör att skillnaderna mellan kommunernas förutsättningar att tillhandahålla verksamhet enligt LSS har ökat. Detta medför en ökad omslutning i kostnadsutjämningen för LSS-kostnaderna. Summan av avgifterna ökar

lika mycket som bidraget. Avgifterna redovisas på statsbudgetens inkomstsida och uppgår 2010 till totalt 2 933 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 2.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	2 807 888	2 807 888	2 807 888	2 807 888
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	209 343	209 343	209 343	209 343
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	3 017 231	3 017 231	3 017 231	3 017 231

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU3, rskr. 2009/10:166). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Omslutningen i kostnadsutjämnningen ökar vanligtvis från det ena året till det andra. Det råder dock varje år osäkerhet om exakt hur stor ökningen blir. Det definitiva utfallet för 2011 fastställs under våren 2011. Enligt en preliminär beräkning från Statistiska centralbyrån kommer omslutningen i utjämnningen för LSS-kostnader 2011 uppgå till 3 017 231 000 kronor, varför regeringen föreslår att detta belopp anvisas under anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* för 2011. För 2012–2014 beräknas anslaget till 3 017 231 000 kronor för respektive år.

2.6.3 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området

Tabell 2.11 Anslagsutveckling för 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	8 050		0
2010	Anslag	6 350		6 350
2011	Förslag	4 050		
2012	Beräknat	4 050		
2013	Beräknat	4 050		
2014	Beräknat	4 050		

Anslaget används för bidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

Rådet för kommunal redovisning

RKR är en ideell förening för normbildning i kommunala redovisningsfrågor med uppgift att främja god redovisningssed i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Medlemmar i föreningen är staten och SKL. Medlemmarna har i avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med vardera högst 1 050 000 kronor per år.

RKR har i en skrivelse i april 2010 till Regeringskansliet (Finansdepartementet) avseende statens åtagande anhållit om bidrag för 2011 med 1 050 000 kronor (dnr Fi2010/2538).

Rådet för främjande av kommunala analyser

RKA bildades 2005 och är också en ideella förening. Medlemmar i föreningen är staten och SKL.

RKA ska tillhandahålla nyckeltal i en databas för jämförelser i kommunsektorn. Syftet med databasen är att stödja uppföljningen av måluppfyllelse och resursanvändning i kommuner och landsting. Föreningen ska vidare bl.a. utveckla befintliga nyckeltal och ta fram ytterligare nyckeltal med särskilt fokus på sådana tal som mäter kvalitet samt marknadsföra databasen för en ökad användning.

Staten och SKL har i avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med högst 3 miljoner kronor vardera. Från och med 2011 kommer SKL enligt tilläggsavtal att stödja föreningen med ytterligare 400 000 kronor årligen.

RKA har i en skrivelse i juli 2010 till Regeringskansliet (Finansdepartementet) avseende statens åtagande anhållit om bidrag för 2011 med 3 000 000 kronor (dnr Fi2010/3630).

Regeringens överväganden

Tabell 2.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunal-ekonomiska området

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	6 350	6 350	6 350	6 350
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	4 050	4 050	4 050	4 050

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU3, rskr. 2009/10:166). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

I avvaktan på en utvärdering (se avsnitt 2.4.2) har det nationella jämförelseprojektet, vad avser kommunerna, förlängts med ett år och ytterligare 2 300 000 kronor tillfördes projektet under 2010. Anslaget minskas med samma belopp fr.o.m. 2011 då de statliga projektmedlen upphör. Regeringen föreslår att 4 050 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunal-ekonomiska området* för 2011. För 2012–2014 beräknas anslaget uppgå till 4 050 000 kronor respektive år.